rjfrk basýn-yayýn dünyasýnýn yakýndan tanýdýðý Alev Alatlý
I bir süre önce Mýsýr ile Jsraii 7 içine alan bir Ortadoðu
I gezisine çýkýp bu iki ülkedeki aydýnlar, yazarlar ve
L sýradan insanlarla konuþarak Ortadoðu gerçeðini \aka-
'lamaya çalýþmýþtý.

Alatlý 'nýn Ýsrail ile ilgili intibalarýni daha önce yayýnlamýþtýk. Ýlgi ile karþýlanan o bölümden sonra okuyucularýmýz Alev Alatlý 'nýn Kahire 'yi yazmasýný beklemeye baþladýlar. Bugünden baþlayarak sunduðumuz bu dizi Alatlý 'nýn Kahire ile ilgili izlenimlerini ve görüþtüðü kiþilerle konuþmalarýný içeriyor.

Deðiþik bir üslup ve yaklaþýmla Mýsýr'da Ýslâm gerçeðini yakalamaya çalýþan Alev Alatlý 'nýn hazýrladýðý diziyi ilgi ile karþýlayacaðýnýzý umuyoruz.

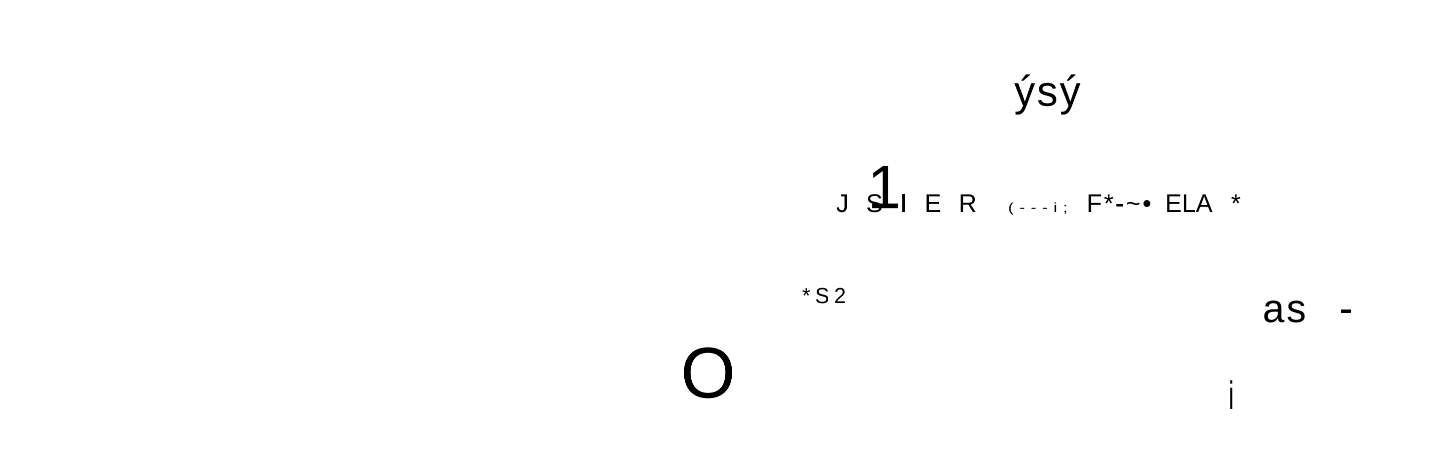

Kahirinin yanýnda Parisrüküþ, New York kurgu bilimdir

"Gerçek insaný her zaman hayal kýrýklýðýna uðratýr -bir tek istisna ile-: Kahire! Çünkü Kahire'yi hayal bile edemezsiniz!"
(Ýbni Haldun)

"Tabii, öyle olacak. Kahire, dünyanýn anasý deðil mi?"
(Yahudi hekimin masalý, Binbir Gece Masallan'ndarO

IJcma hariç hiçbir þehrin bun-IJUca önemli ve güzel yapýyý, Orta Çaðdaki görünümlerini muhafaza ederek barýndýramadýðý söylenir. Bu muhteþem hazineye bir de Eski Mýsýr Krallýðý'nýn Kahire'ye bitiþik piramitleri eklendiðinde, insanlýk tarihinin baþka hiçbir yerde bulunmayan panaromasý sergilenir. Öyle ki, Kahire'nin yanýnda Paris rüküþ, New York kurgu bilimdir. Ýstanbul'u Boðaz, Marmara kurtarýr ama isin, pasýn, ziftin bahriye grisine boyadýðý Ýstanbul, Kahire'nin altýn rengi ile baþedemez. Bunca edebiyattan sonra okurun anlayacaðý gibi Kahire nefesimi kesti.

Havadan bakýldýðýnda, Nüden halka halka dýþarý doðru yayýlan, baþak rengi caddeler, kum rengi devasa yapýlar görünüyor. Kum renginin nedeni yapýlarýn yerel küfeki taþýndan yapýlmýþ olmalarý (Sfenks, piramit vb. renkli fotoðraflardan bileceksiniz.) Tabii, bir de çölden esen rüzgarýn getirdiði incecik kumun oluþturduðu tül bir perde var ki, o da her yerin yumuþak yumuþak parlamasýna yolaçýyor. Gündelik hayatta bir dert, çünkü o kum kolay temizlenmiyor ve asla tükenmiyor. Ama, sol yanýnýza 5000 yýllýk (ilki Ý.Ö. 3100'de inþa edilmiþ) piramitleri, sað yanýnýza, bir Türk tarafýndan kurulan ilk Müslüman devletinin Itriunlu Devle- * ti'ninÞ76'da yaptýrdýðý camiyi alýr, yüzünüzü Mehmet Ali Paþa'nýn Sultan Ahmet'ten kopya ettirdiði söylenen Osmanlý Camisine çevirir, bu arada da cümle alem küffardan arta kalan muhteþem ingiliz Viktoria, Fransýz art-nouveau tarzý anýtbinalarý aralara serpiþtirirseniz o yapýþkan kumun, küfeki taþlarýnýn varlýðýna duacý olursunuz. Bu arada, görkemli Nil naçiz insanoðluna çalým atarmýþ gibi süzülür gider. Üstelik, hiç de pis deðil, ne bir mango ne de bir karpuz kabuðu barýndýrýyor. (Ayný þey Kahire için geçerli. Gitmeden önce þöyle pis böyle pis diye duymuþtum, ben öyle görmedim. Herhangi bir eski þehir kadar temiz ya da pis)

Havaalanlarý ne kadar önemli!

Bir ülke hakkýnda ilk izleniminizi havaalanýnda ediniyorsunuz. Pisliði, temizliði, verimliliði, nezaketi, hýzý, iþbitiriciliði vb. burada kapsülleþiyor sanki.

Benim izlenimim Kahire havaalanýnýn Ankara Esenboða gibi bir yer olduðu (eski Esenboða!). Ýlk bakýþta, yadýrganacak bir yaný yok gibiydi. Kadýnlarýn giysileri Ýstanbul Aksaray-Lâleli sakinlerini andýrýyordu. Örtülü pek az, diðerleri, köhne bir Avrupa modasý -bulicin yok, haüte-couterre moda yok yani Ajda Pekkanlar yok.

Özal öncesi -bunu içtenlikle söylüyorum, en ufak bir kinaye yok- Türk parasýný koruma kanunlarýný Mýsýr hâlâ yaþýyor. Bunun iki tezahürünü hemen görüyorsunuz; ilki, daha uçak iner inmez dövecek gibi el kol iþaretleri yapan görevliler (ingilizce konuþan yok) sizi bir takým giþelere itekliyorlar, "change, change!" Türkiye benzeri bir ülkeden deðilseniz, para deðiþtirmenin þart olduðunu anlayýncaya kadar ürkersiniz. Ýkincisi, hemen yaný baþýnýzda birileri peydahlanýyor, elleri ceplerinde, gözleri görevlilerde, fýsýldýyorlar. "Dolar, change?" Sonra, karaborsa deðerini söylüyorlar. Türk olduðunuz için anlýyor, hüzünleniyorsunuz. Avrupalýlarýn sýrýttýðýný söylememe, izin verin.

Mýsýr'da þahýslarýn ya da tüzel kiþilerin dergi çýkarmalarý yasak. Yayýn organlarýnýn hepsi devlete ait. Bu nedenle, derginin içeriði Mýsýr'dan gidiyor, Ýngiltere'de basýlýyor ve ithal ediliyor. Bunu da herkes biliyor. Üstelik bu dergi, Ýhvan-ý Müslimîn'in desteklediði Ýslâmcý bir dergi olduðu için mimli.

Daha sonra pasaport kontrolü, tam iki saat. Bu arada su içebileceðiniz bir yer yok. Tuvalet musluklarý, lavabolar kýrýk, aynalarýn sýrý dökük. Bir garibim kadýncaðýz çuval rengi bir paspasý lavobada yýkamaya çalýþýyor... Pislikten ziyade, bakýmsýzlýk sözkonusu. Boyanmamýþ kapýlar, yenilenmemiþ yer karolarý gibi. iþyeri sahibinin kerhen saðladýðý, kullanýla kullamla kâðýt kadar incelmiþ el sabunu gibi, tuvalet kâðýdý olmamasý gibi, bildiðimiz, alýþtýðýmýz þeyler...Yoksul ülke sendromlarý. Bizde olduðu gibi. herkes herþeyi yere attýðý için temizlik bir o kadar imkansýzlaþýyor. Bana öyle geliyor ki, binalar eskidikleri sürece insanoðlunun kirletme potansiyeli de bir o kadar artýyor.

Buna karþýn, koskoca, sýmsýcak cömert Mýsýrlýlar. Güneþin altýnda ýký saat bekleyen Mýsýrlý adýyla Magda. Arap adýyla Macda. benim Macýde'ye çevirdiðim hanýmefendi. Ahmet Raif'in eþi ile mesai arkadaþý Pakýnam Salih'in sýcak karþýlamalarý.

Ahmet Raif'ý Ýstanbul'da tanýmýþtým Kendisi "Al Zahraa for Arab Mass Media" adlý TV film prodüksiyon þirketinin sahibi. Diðer Arap ülkeleri televizyonlarý için dinî nitelikli filmler yapýyor, örneðin. Cemalettin Efgani'nin 30 dizilýk bir filmini yapmýþ, Selâhaddin Eyyubi yi yapmýþ. Bunun yanýsýra bir yayýnevi var. ve bir de Mýsýr'daki Ýslâmcý hareketin ünlü sýmasý Safinaz Kâzým'ýn da katkýsýyla dergi çýkarýyorlar.Ancak Mýsýr'da, þahýslarýn ya da tüzel kiþilerin dergi çýkarmalarý yasak. Yayýn organlarýnýn hepsi devlete ait. Bu nedenle, derginin içeriði Mýsýr'dan gidiyor. Ýngiltere'de basýlýyor ve ithaledi liyor. Bunu da herkes biliyor. Üstelik bu dergi, ihvan-ý Müslimin'in desteklediði Ýslâmcý bir dergi olduðu için mimli.

Ahmet Raif ve ekibi Müslüman Kardeþlerin ileri gelenlerinden deðilse bile. desteðine sahip olan bir ekip. 1965 yýlýnda Nasýra komplo düzenlemekle suçlanýp, altý yýl hapis yatan Ahmet Raif, ibret verici hikâyesini "Hücrede: iþkence Günlüðü" adlý kitabýnda yayýmlamýþtý. (Giriþim yayýnlarýndan çýktý). Bugün beþ çocuk sahibi, baþarýlý bir iþadamý. Türk, üstelik Rumeli kökenli olduðu için, bana kuzenim demeyi uygun buldu. Ehlen ve sehlen.

ihvan'ý tanýmamda yardýmcý olan odur, minnet borçluyum.

ilk sohbetimi, birlikte çalýþtýklarý Safinaz Kazým'la yaptýk. Safinaz haným. Zeynep el-Gazalý'den sonra Mýsýr'daki islâmcý hareketin en ünlü ismi. ingilizce konuþtuk, size aktaracaðým bu dilden çeviri. Ancak, þunu söylemeliyim, bazý durumlarda Arapça'dan ingilizce ye. oradan Türkçe'ye tercüme söz konusu olduðu için bir takým kavramlarýn içeriklerinden eksilmeler söz konusu. Okurumun bu unsuru göz önünde bulundurmasýný dilerim.

Yarýn: Safinaz Kâzým

odak

Çocuklar ve dýþ politika

Ýlk bakýþta "çocuk" kelimesinin "polýtýka'yla ve bilhassa "dýþ polýtýka' yla yanyana getirilmesi yadýrganacaktýr elbette. Hele bizim gibi, "dýþ politika "nýn bir tabu olduðu ülkelerde... Fakat çocukluðunuzda dinlediðiniz masallarý bir düþünün. Kurtlar, tilkiler, ayýlar, þehzadeler, padiþahlar ve bir de... moskoflar, gâvurlar, Çin-i maçinden gelen ufak tefek cüceler...Masallardaki "bizden olmayan kötü insanlar..." evet bunlarýn hepsi okula baþladýðýnýz zaman tarihî bir muhteva kazanmadýlar mý? 23Nisanlarda kasketini yan çevirip, yüzleri ni boyayan arkadaþlarýnýz, "müsamerelerde" "düþman" rolüne çýkmadýlar mý? Kimdi o "düþman"?

Mahalle aralarýndaki "kovboyculuk" oyunlarý, Truman doktrininin çocukluðumuza nasýl yansýdýðýnýn bir göstergesi deðil mýdýr?

Bütün bunlar, çocuðun, çevresinde olup biten herþey gibi, dýþ politikadan da etkileneceðini, onunla þuveya bu biçimde mutlaka karþý karþýya geleceðini bunun tabiî birþey olduðunu gösterir. Bu yüzden birçok ülke, bu "tabiî olgu"yu, kendi devlet politikasýnýn içinde bir yereoturtup, yönlendirmeyi baþarabilmiþtir. Sosyalist ülkeler, bu tür "yönlendirme'de de, ne kadar usta olduklarýný göstermiþlerdir. Sovyetler Birliði, her ünlü icada bir Rus mucýd bulurken, Çin buna da gerek duymamýþ, çocuklarýna uzun yýllar boyunca, "herþeyin baþý ve sonu Mao'dur" ilkesini benimsetmiþtir. Kültür Ýhtilâli sýrasýnda sokaklarda "temsilveren" küçük Çinlilerin resimleri Avrupa dergilerinde sýk sýk yayýnlanýrdý. Bunlarda en çok dikkati çeken ayý postuna bürünmüþ bir küçük Çinlinin Baþkan Johnson'a benzemekteki ustalýðýydý. Bu oyunlar, "gülelim, eðlenelim" diye oynanmýyordu elbette. Çocuklarýn kafasýnda belirli imajlarýn uyandýrýlmasýna gayret ediliyordu.

Çocuklarýn genel olarak politika, özel olarak dýþ politika konusundaki bilgilenmeleri tarih kitaplarýyla baþlar. O zamana kadar masalsýlýðýný koruyan imajlar, tarih dersleriyle birlikte billurlaþmaya, muhteva kazanmaya, gerçek kiþiliklerine bürünmeye baþlarlar. Artýk "moskof" imajýnýn yerini, Demirbaþ Þarl'larla. Baltacý Mehmet Paþalarla, DeliPetrolarla, Nene Hatunlarla örülü tarihî bir fon almaktadýr. Bu fon'un önünde, Boðazlar vardýr, Ruslarýn Kars'ý ve Ardahan'ý istemeleri vardýr, "kendi kaderlerini tayýn hakký" ellerinden alýnmýþ mil-. yonlarca Türk vardýr... Bu tarihî tablonun günümüze nasýlyansýdýðýný göstermek devletin görevidir. Fakat. Türkiye'de "Devlet" bunu yapmaz. Çocuk, günümüzün bulanýk politikasý içinden, tarihin tortularýný, uzantýlarýný tek baþýna ayýklayamaz. Ýstese de ayýklayamaz, çünkü ileri sýnýflara geldikçe <afasý iyice karýþtýrýlýr: Meselâ Padiþahlar vardýr, bütün dünyaya iyilik ve güzellik daðýtan, milletinin geleceðini düþünen, jzaklarda býryerlerde esir düþmüþ bir zavallý krala, "sen ki Françesko'sun. seni kurtaracaðým..." diye mektuplar yazan... sonra bir baþka derste kendisine bu padiþahlarý, zalim, kan çici, þehvet düþkünü, haremden çýkmayan, deli, evhamlý adamlar olduðu belletýlmeye çalýþýlýr Peki o tarihî fon? Masallardaki iyi yürekli þehzadeler? Bir uçtan bir uca salýnan bu romantik tarih anlayýþýnýn genç kafalarda doðurduðu karýþýklýklardan en iyi istifade edenler her türden vatan kurtarýcýlardýr. Bunlar, masallardaki beyaz atlý prenstir. Halk. masalardaki "uyuyan güzel' dir. Birileri, büyu yapýp halký uyutmuþ:ur. Beyaz atlý bir gün pelerinini savurta savurta gelecek ve oýr öpücükle "prenses "ý uyandýracaktýr. Bu masalýn zamana ve zemine göre anlatýlan saðlý-sollu varyasyonlarý. Bolþoy - dakýlerin bile aðzýný sulandýran bale uyarlamalarý Hollywood yapýmý bilim-kurgu düzenlemeleri vardýr.

Türkiye'nin AET macerasýna Avrupalýlar nasýl bakýyor?

Türkiye'nin AET macerasý deðiþik boyutlarda sürerken, Avrupalý basýn ve yayýn organlarý konu ile yakýndan ilgilenmeye baþladýlar.

Örneðin, Avrupa'nýn etkin yayýn organlarýndan haftalýk "Economist" dergisi konuyu çeþitli boyudanile iþleyenuzun bir yorum yayýnladý. Dergi, yorumuna þöyÝe bir giriþle baþladý:

"Ankara Roma'ya, en azýndan Manchester kadar yakýndýr. Topluluðun doðum yeriolan Roma'ya uzaklýk esas alýnýrsa, Ýngilizler ya da Portekizliler kadar Türklerin de üyelik hakkýdýr, þüphesiz. Ankara Hükümeti, bu ay içerisinde Topluluða üyelik için baþvurmayý düþünüyor. Fakat çoðu üyeler, bu baþvuruyu geri çevirmek kararýnda. Çünkü, Osmanlý hatýralarýný hâlâ unutabilmiþ deðiller."

^Ekonomik açýdan fazla birþey diyemem. Ancaksiyasi açýdan pürüzler var. Kapsamlý ve tüm siyasi partilerin katýlacaðý bir genel seçim henüz yapýlamadý. Türkiye'nin AET üyeliði için anayasasý ile öteki yasalarýnda birçok düzenlemelere gitmesi gerekir. Yunanistan'ýn itirazlarýný sona erdirmek için ise, Türkiye'nin Ege ve Kýbrýs konusunda tavizler vererek uzlaþmaya varmasý gerekecek." Avrupa Parlamentosu'ndaki Ýngiliz milletvekili Richard Balfe

"AET istese de, istemese de zaman geçtikçe kendi ekonomisini, kendi savunmasýný daha baðýmsýz bir bütün haline getirmek zorunda kalacaktýr. Topluluðun Türkiye iliþkilerine bu açýdan baktýðýmýzda Türkiye'nin dýþarýda býrakýlmasýnýn ne kadar ciddi sorunlar yaratacaðýný görmeye baþlýyorsunuz. Hayal gücünüzü ne kadar zorlarsanýz zorlayýn, Türkiye Batý Avrupa'nýn savunmasý için hayati bir ülke..." Brüksel'deki Avrupa Siyasi Araþtýrmalar Merkezi'nde görevli profesör Peter Lawlore.

Bu son cümle, Türk yetkililerinin gözardý ettiði veya görmezlikten geldiði bir gerçeði ifade ediyor. Ayný yorumun baþka bir yerinde, benzer bir cümle daha var: "Atalarý 300 yýl önce Viyana kapýlarýna dayanan Türkler, þu anda Brüksel önlerinde AET'ye kabul edilmenin beklentisi içinde."

Ýngilizlerin ciddi gazetesi "The Times" da yaklaþýk 3 sayfa süren konu ile ilgili özel bir rapor yayýnlandý. 5 ayrý yazýnýn yer aldýðý raporda, özellikle Peter Stafford imzasýyla yayýnlanan ilkinin, konuya bakýþý "Economist"inkinden daha farklý.

Türkiye'nin tam üyeliði konusunda belli baþlý 3 noktada endiþe ve itirazlarýn yoðunlaþtýðýný kaydeden yazar, bunlarý hýzlý nüfus artýþý, ekonomik yoksulluk ve Müslüman bir ülke olmasý þeklinde sýralýyor. Bunlarýn yanýsýra Yunanistan hükümetinin kesin muhalefeti ile demokrasi ve insan haklarý üzerine yoðunlaþan þüphelerin de endiþe ve itirazlarý artýrdýðýný belirtiyor.

Ancak bunlara aldanýlmamasýný vurgulayan yazar, Türkiye'nin Batý güvenliðinin vazgeçilmez bir parçasý olduðu, halkýnýn büyük çoðunluðunun kendisini Avrupalý gördüðünü ve ekonomilerinin geliþmekte olduðunu belirterek bunlar ve özellikle "diðer bir hususun" üyelik baþvurusuna "evet" demeyi gerektirdiðini yazýyor. Yazarýn önemle üzerinde durduðu adý geçen "diðer bir husus", "bazý mihraklarca alevlendirilmeye çalýþýlan aþýrý dinci akýmlara karþý AET üyeliðimin bir kalkan görevi göreceði doðrultusunda." Bundan dolayý üye ülkelerin Türkiye'yi üyeliðe kabul edip etmeme konusunu görüþürken iki defa düþünmesini tavsiye eden yazar, Türkiye'de Ýslâmî temele dayalý veya yeni bir askeri rejim ihtimallerini ortadan kaldýrmak için Türkiye'nin AET'ye kabul edilmesinin batý menfaatleri açýsýndan zorunlu olduðunu belirtti.

"The Times' in Andrew Mango imzalý ikinci yazýsýnda ise, Avrupa'yý tedirgin eden en önemli hususun Türklerin hýzlý nüfus artýþý olduðu vurgulandý. Çok kýsa bir süre sonra, Türkiye'nin Avrupa'nýn en Alabalýk ülkesi haline geleceði ve Ýstanbul'un tek baþýna Yunanistan toplam nüfusu kadar insaný barýndýracaðý belirtildi. Bunun da. Avrupalýlarý oldukça tedirgin ettiði, endiþelendirdiði ifade edildi.

Avrupalýlar, artan nüfusu "iþsizlik sorunu" ile birlikte düþünüyorlar. Türkiye'de var olduðu söylenen iþsizler ordusunun, üyelik baþvurusunun kabul edilmesi ile birlikte kendi ülkelerine akýn edeceklerinden çekiniyorlar. Hâttâ "Economist" dergisi konuyu çok daha fazla önemseyerek þu ifadeleri kullanýyor:

"Türkiye'nin AET'ye girmek için gösterdiði hýrs ve iþtah, iþçi sorunundan kaynaklanýyor. AET'ye girerse, büyük iþsiz potansiyelini Topluluk üyesi ülkelerde eritmeyi düþlüyor."

Geçtiðimiz günlerde dördüncü kanalýn "Dünyada Bugün" adlý programýný "Türkiye'nin AET üyeliði konusuna ayýran Ýngiliz Yayýn Kurumu BBC de. yalnýz Batý Almanya'da 1.5 milyon civarýnda Türk iþçisi bulunduðuna iþaret ederek, üyeliðe karþý çýkmasý beklenen ülkelerin en büyük kaygýlarýnýn "iþçi göçmen akýmýna uðrama tehlikesi" olduðunu belirtti.

Avrupalýlarý tedirgin eden diðer bir husus. Türkiye'nin AET standartlarýna göre ekonomik bakýmdan çok yoksul olmasý. "Economist" dergisi bu durumu, "en yoksul üye olan Portekiz de bile. kiþi baþýna düþen milli gelir Türkýye'dekinýn iki katýn dan çok fazla" diye ifade ederken, adý geçen BBC programýnda bu durum þöyle özetleniyordu:

"Baþta Federal Almanya olmak üzere birçok ülke. Türkiye'nin ekonomik durumunu çok zayýf görerek. Portekiz ve Ýspanya'nýn ardýndan Türkiye'nin de üye olmasýyla Toplulukla Kuzey-Güney, zengin-yoksul ayýrýmýnýn tahammül edilmez hale geleceðini düþünüyor. Gerçekten de istatistikler parlak deðil. Türkiye'nin 25 milyar dýþ borcu var. Resmen açýklanan kiþi baþýna yýllýk gelir, bin dolar. Ýþsizlik, yüzde 20 dolayýnda."

Adý geçen her üç yayýn organý da. Türkiye'nin çok önemli bir stratejik konuma sahip olduðunu vurguluyor. Bu durumun du. Türklerin eline büyük hýr koz \erdiðini ifade ediyorlar. •*Economist"in yorumu sövle:

"Türkiye stratejik olarak çok önemli bir konuma sahip . Avrupa ve Güneþ-Batý Asya'nýn savunma «ü\enliðini üstleniyor.

Sovyetler'inyanýsýra Iran. Irak ve Suriye ile de sýnýr komþum. Bu çok bü) ük stratejik öneme sahip Türklerin baþvurularý kabul edilmezse Avrupa'nýn kalelerinden biri olmaya ikna edilmesi oldukça zor olacak."

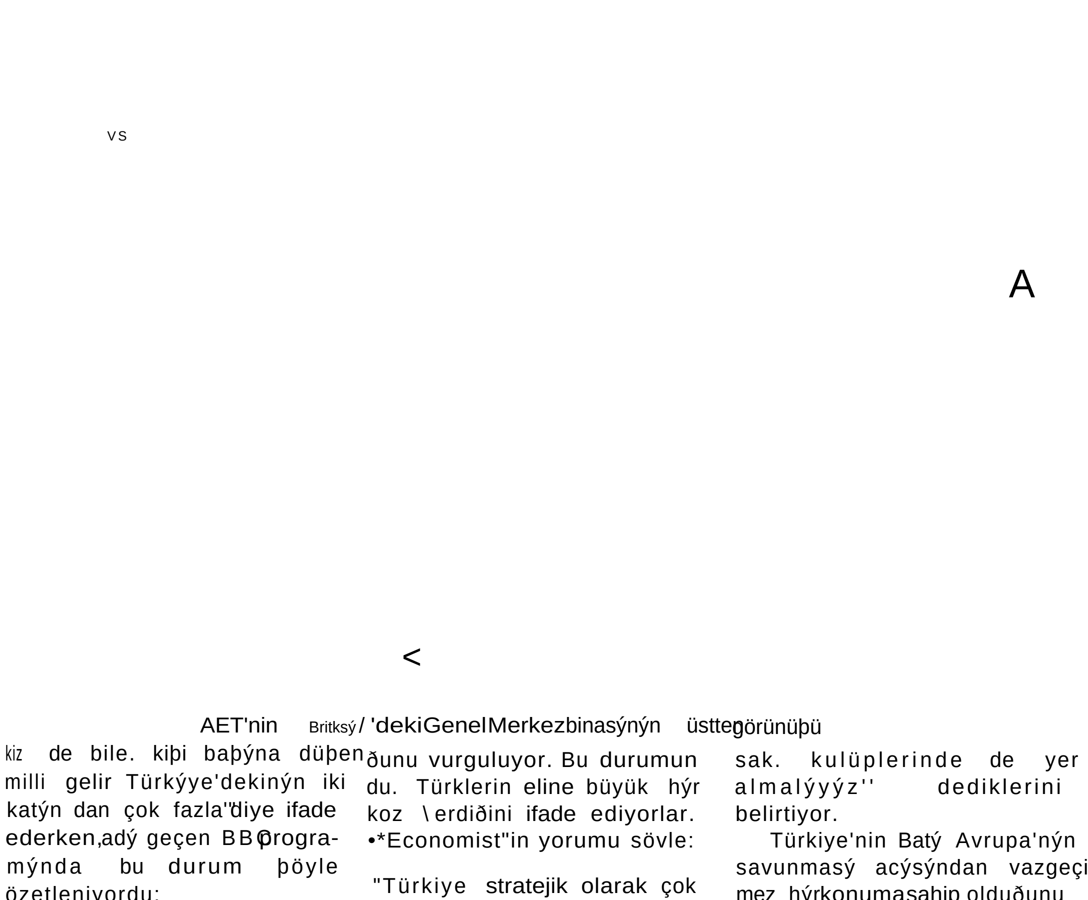

AET'nin Britksý/ 'deki Genel Merkez binasýnýn üstten görünüþü

Türkiye'nin. Ýzlanda ve üyeliði kabul etmeyen Norveç hariç NATO'nun AET dýþýndaki tek Avrupalý üyesi olduðunu da ekleyen Economist" dergisi, bu konuyu gündeme getiren Türklerin " Naþý] savaþ meydanlarýnda onlarla birlikte olabüivorsak. kulüplerinde de yer almalýyýz'' dediklerini belirtiyor.

Türkiye'nin Batý Avrupa'nýn savunmasý acýsýndan vazgeçilmez hýr konuma sahip olduðunu helmen BBC'nin yorumuna göre. Türklerin haklý olarak "madem NATO'dayýz ve AET'nin korunmasýna hizmet ediyoruz, tam üyeliðe neden alýnmayalým diye sorduklarý ifade ediliyor.

3 yayýn organýnda da iktidar, muhalefet ve etkin iþ çevrelerinin AET'ye girme konusunda hem fikir olduklarý vurgulanýyor. "'Economist"in yorumu þöyle: "Türkiye'deki bütün büyük partiler, iþ ve sermaye çevreleri AET üyeliðinden yana. Bu durumun arkasýnda, Türkiye'nin etkin generallerinin çok güçlü bir Avrupa taraftarý olmasý yatýyor."

BBC'nin yorumunda ise. TÜSÝAD Baþkaný Ömer Dinçkök'ün "Biz Avrupalý gibi yaþýyoruz ve Avrupalý gibi düþünüyoruz. Elde ettiklerimiz Avrupalý olduðumuzun ve Avrupalý gibi hareket ettiðimizin bir kanýtýdýr" þeklindeki sözlerine atýfta bulunarak þu görüþe yer verildi:

"Türkiye'de müslüman kitleler Dinçkök'ün bu görüþüne katýlmýyorlar. Ancak Türkiye'de sað kanat hükümet üzerinde. Dinçkökgihi "baþarýlý" iþadamlarýnýn büyük etkinliði mevcut."

Yorumda. Türkiye'deki aydýnlarýn ülkenin dünyadaki yerinin Avrupa olduðu konusunda hiçbir kuþku ya da tereddüdü duymadýklarý da vurgulandý.

"The Times" gazetesinde ver alan yorumlarda da. Batý taraftarý kesimlerin, AET u\eliðine, özellikle, dinci akýmlara karþý bir koruma saðlayacaðý için dört elle sarýldýklarý vurgulanýyor.

Üyeliðin kabulüne en büyük engellerden birine Türkiye'nin kendisinin neden olduðunu vurgulayan üç yayýn organý, hunim, insan haklarýnýn ihlâli ile demokrasiye geçiþte yavaþ davranýlmasý olduðunu belirttiler. Bu konuda yorum yapan "Economist" dergisi, hâttâ tam üyeliðin demokrasi þartýna baðlanabileceðini, bu durumda. Türkiye'nin AET ;.,planlýlarýna katýlabilirse de oy hakký kazanamayacaðýný ifade etti.

Bütün bu yorumlarýn sonunda bir deðerlendirme yapan yayýn organlarýndan "Economist". Türkiye'nin teklifinin üye ülkelerce kabul edilmesinin mümkün olmadýðý görüþünde. Belki Fransa ile Belçika'nýn Türkiye'yi desteklemeimkânýnýn olduðunu belirten dergi, diðer üyelerin kesinlikle karþý çýkmalarýný bekliyor.

Yorumun sonunda da þunotu düþüyor: "Ýspanya ve Portekiz'in AET'ye giriþi 10 yýlý aþkýn bir zaman sürmüþtü. Ýngiltere için dahada uzun bir zaman aldý. Türkiye için ise. bu üç ülkeden çok daha uzun ve güç olacaða benziyor."

"The Times" gazetesindeki yorum ve makalelerde ise. üyelik baþvurusunun kabul edilip edilmeyeceðinden ziyade, kabul edilmesinin gerekliliði üzerinde duruldu. Bunun, bunca geliþme gösteren ve Batýya iyice yaklaþan Türkiye'nin ayný zamanda bir hakký olduðu belirtildi.

BBC ise. taraflarýn görüþünü yorumsuz vererek konuyu baðlamayý tercih etti. Örneðin; Türkiye'nin baþvuru hazýrlýklarýný Topluluk adýna izleyen Avrupa Parlamentosu'nun Ýngliiz Milletvekili Richard Balfe. þöyle düþünüyor:

"Ekonomik açýdan fazla bir þey diyemem. Ancak siyasi açýdan pürüzler var. Kapsamlý ve tüm siyasi partilerin katýlacaðý bir genel seçim henüz yapýlamadý. Türkiye'nin AET üyeliði için anayasasý ile öteki yasalarýnda hýr çok düzenlemelere gitmesi gerekir. Yunanistan'ýn itirazlarýný sona erdirmek için ise. Türkiye'nin Ege ve Kýbrýs konusunda tavizler vererek uzlaþmaya varmasý gerekecek."

Yunanistan hükümetin!,. AET iþlerinden sorumlu Devlet Bakaný Theodoros Pangalos ise, Türkiye'nin tam üyelik baþvurusunu kendilerinden önce diðer üyelerin veto edeceðiniileri sürerek þöyle dedi:

"Özal gibi kiþiler siyasi açýdan geleceði bakýþ tarzlarýnda bazen ýlýmlý olabilir. Ancak bu fazla birþey deðiþtirmez."

Avrupa tarafýndan reddedilirse Ýslâm dünyasýndan komþularý ile ittifaka girme ihtimalinin uzak olsa da, düþüncesinin bile Brüksel'de tüyler ürperttiðini ifade eden BBC. belki de bu nedenle Türkiye'nin bu derece kararlý olduðunu belirtiyor. Ardýndan da Türkiye'nin AET iþlerinden sorumlu Devlet Bakaný Ali Bozer'in sözlerini veriyor:

"Topluluðun tam üyesi solmazsak dünyada kendimize baþka bir yer aramak zorunda kalacaðýz. Bu. belki de hem AET. hem de Türkiye'nin yararýna olmayacaktýr."

BBC. son olarak da, Brüksel'deki Avrupa Siyasi Araþtýrmalar Merkezi'nden Profesör Peter Lavvlore'nin görüþlerini aksettirdi. Türkiye'nin üyeliðine karþý çýkmak için uzun vadede geçerli bir neden bulunamayacaðýný belirten Profesör Lawlore þunlarý söyledi:

"AET istese de, istemese de zaman geçtikçe kendi ekonomisini, kendi savunmasýný daha baðýmsýz bir bütün haline getimek zorunda kalacaktýr. Topluluðun Türkiye ile iliþkilerine hu açýdan baktýðýmýzda Türkiye'nin dýþarda býrakýlmasýnýn ne kadar ciddi sorunlar yaratacaðýný görmeye baþlýyorsunuz. Hayal gücünüzü ne kadar zorlarsanýz zorlayýn. Türkiye Batý Avrupa'nýn savunmasý için hayati bir ülke. Gelecek 10 ya da 20 yýllýk süre için bu görüþlere karþý çýkmak giderek zorlaþacak."

Türk yönetici ve diðer çevrelerin AET'ye üyelik konusundatavn belli. Yýllardan beri itseler de, koysalarda yakalarý býrakýlmadý; ne olursa olsun sizden bir parçayýz, ohalde Topluluðunuza bizi de almak zorundasýnýz, dendi. Peki. karþýtaraf yani Avrupalý bu konuda ne düþünüyor. Bunu da þu son aþamada, sahalarýnýn en güçlü ve etkinlerinden üç Avrupalý yayýn organýnda dayanarak yansýttýk. Düþünülmesi, ders alýnmasý temennisi ile...

Ýlhan Kaya